

**Drukster-Uitgeefster**  
**Sam: Maatschappij HET LICHT**  
 bestuurder:  
**P. DE VISCH, Ledeberg-Gent**  
 .. REDACTIE ..  
 ADMINISTRATIE  
 HOOGPOORT, 29, GENT

# VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

## ABONNEMENTSPRIJS BELGIE

Drie maanden . . . . . fr. 3.25  
 Zes maanden . . . . . fr. 6.50  
 Een jaar . . . . . fr. 12.50  
 Men abonneert zich op alle postverzoeken

## DEN VREEMDE

Drie maanden (ingekleefd verzenden) . . . . . fr. 6.75

## VERORDENING

betreffende bepaling der hoogste prijzen.  
 Voor het Etappengebied van het 4<sup>e</sup> leger worden voor granen de volgende hoogste prijzen bepaald:

|                                |           |
|--------------------------------|-----------|
| de 100 kilos                   | fr. 30.00 |
| Rogge . . . . .                | fr. 30.00 |
| Gerst . . . . .                | fr. 30.00 |
| Wit (geschild) . . . . .       | fr. 30.00 |
| Wit (tarwe en rogge) . . . . . | fr. 33.00 |
| Wit . . . . .                  | fr. 45.00 |

Deze prijzen zijn slechts tot den 31 Oktober 1916 geldig. Van af 1 November zullen deze prijzen belangrĳk verminderd worden.

E. O. H., den 27 Augustus 1916.  
 Der Etappeninspekteur,  
 von UNGER,  
 General der Kavallerie.

## BIJVOEGSEL TOT DE VERORDENING betrĳfende de hoogste prijzen

(Verordeningblad n. 2, blz. 43).

Ter wijziging van het bijvoegsel tot de verordening betreffende de hoogste prijzen van 4 Mei 1916 (No 33 van 't Verordeningblad voor 't Etappengebied) wordt de hoogste verkoopprijs van *Cateau Carbur* voor den handel in 't klein tot 1,30 fr. voor 1 kilo bepaald.

E. H. O., den 29 Augustus 1916.  
 Der Etappeninspekteur,  
 von UNGER,  
 General der Kavallerie.

## UITVOERINGSVOORSCHRIFTEN tot de verordening betreffende het in beslag nemen des notenooft van 1916

1. Van af 1 September zijn er in iedere Kommandantur handelaars met het opkopen der noten belast. Zij moeten het schriftelijk bewijs dezer lastgeving, uitvaardigd door de Etappen-Inspektion, altijd op zich dragen en het bij het opkopen toonen.

2. De door de handelaars te betalen hoogste prijs voor walnoten is op 55 frank de 100 kilos bepaald. De noten moeten zonder de groene bolsters geleverd worden, droog en van onberispelijke hoedanigheid zijn.

De prijs voor hazelnoten bedraagt 50 frank de 100 kilos.

3. Het opkopen der noten moet tot 31 Oktober 1916 gedaan zijn.

E. H. O., den 30 Augustus 1916.  
 V. S. d. E. I.  
 Der Chef des Generalstabes,  
 v. MULLER,  
 Oberst.

## Europese Oorlog

## In West-Vlaanderen en in Frankrijk Uit Duitse bron

Westelijk gerechtsterrein  
 BERLIJN, 10 Sept. (Officieel): De veldslag aan de Somme wordt na de strijdpauze van gisteren voortgezet. De Engelsche op 15 km. frontbreedte tusschen Thiepval en Combles uitgevoerde stoot werd door de standvastigheid van de onder het bevel van generaal v. Marischall v. Kirchbach staande troepen gebroken. Bij Longueval en Ginchy zijn de gevechten op dichten afstand nog niet beëindigd. De Franschen werden in den sektor Barleux-Belloy door regimenten van gen. v. Quast bloedig teruggeslagen.

Ten N.-W. van Chaulnes namen wij tijdens de zuivering van enkele loopgraven delen gevangenen maakten 6 machinegeweren buit. Rechts van de Maas speelden zich nieuwe gevechten ten Z. van het Werk Thiaumont en ten O. van Fleury af. De binnengedrongen vijand werd door een tegenaanval teruggeworpen.

In den luchtschrijd verloor onze vijanden tijdens de laatste dagen respectievelijk aan de Somme 9, door ons afgevuurd 3 vliegtuigen. Kapitein Boelke heeft het 22<sup>e</sup> vijandelijke vliegtuig neergeschoten.

Russisch gevechtsterrein  
 Afgelopen van herhaalde vergeefsche Russische aanvallen tegen Beiersche troepen bij Staro Czerwisze aan de Stochod is de toestand van de zee tot aan de Karpathen veranderd.

In de Karpathen zet de vijand zijne aanvallen voort. Ten W. van Schipoth heeft hij terrein gewonnen. Verder werd hij overal afgeslagen. Ten Z. van Dorna-Watra zijn Duitse troepen met Roemeensche krachten in voeding gekomen.

Balkanfront  
 Silistria is gevallen. De bloedige verliezen van de Roemenen en Russen tijdens de laatste gevechten blijken zeer beduidend te zijn.

Aan het Macedonische front geen gebeurtenissen van beteekenis.

## Uit Fransche bron

PARIJS, 9 September. (Officieel): Ten Z. van de Somme hebben de Franschen tijdens een groote krijgsviering een klein bosch ten O. van Belloy-en-Santerre veroverd en nieuwe vorderingen verwezenlijkt in de Duitse loopgraven ten O. van Denicourt.

De inlichtingen die ons toekwamen uit de verschillende sektoren van het Somme-front gewagen eenstemmig van de belangrijkheid der Duitse verliezen tijdens de laatste aanvallen. Op den rechter oever der Maas bleef de artilleriestrijd voortduren in de steek van Fleury-Vaux-Chapitre-Le Chateau. Rond 2 uren hebben de Duitschers opnieuw de stellingen aangevallen die de Fransche veroverd hebben op 6 dezer in het bosch van Vaux-Chapitre. Het oorspronkelijk

der Franschen heeft alle pogingen van den vijand gebroken. Betrekkelijk kalme nacht op het overig frontgedeelte.

PARIJS, 9 Sept. — Officieel bericht van hedenavond: Levendige geschutstrijd aan de Somme. Een vijandelijke tegenaanval ten Noordwesten van Berny is met zware verliezen afgeslagen.

De Franschen hebben voorbij Douaumont een heel steelsel loopgraven stormenderhand genomen.

## Uit Engelsche bron

LONDEN, 9 September. — Officieel bericht van vanmiddag:

Vannacht is een scherp gevecht van man tegen man geleverd in het Hoogebosch (Fouraux-bosch) waar wij een schans hebben veroverd en 2 officieren en 17 Beiersche soldaten gevangen genomen. De vijand heeft zware verliezen geleden.

## De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

WEENEN, 10 Sept. — Langs het front der kustlanden lagen de hoogvlakten van den Karst zoowel als het bruggenhoofd van Tolmein onder sterk vijandelĳk artillerievuur. Levendig artillerievuur naast werkzaam optreden van patrouillen duurt voort langs eenige punten van het front in Tirol.

Ten noorden van het dal van Travignola vernielden onze troepen eene voorwaarts geschoven vijandelĳke dekkingstelling en zonder zelf een man te offeren brachten zij de Italianen aldaar aanzienlijke verliezen toe.

## Uit Italiaansche bron

ROME, 9 September. — Officieel: In de Vallarsa (Etsch) heeft een sterke vijandelĳke afdeeling, na hevige vuurvoorbereiding, eergisteravond onze stellingen tusschen den Monte Spin en den Monte Corno aangevallen. Zij slaagde erin, enkele onzer schansen binnen te dringen, doch door een krachtigen tegenaanval hebben wij het grootste deel hernomen, den vijand zware verliezen toegebracht en hem een 20-tal gevangenen afgenomen.

In het Tofana-gebied hebben wij een vijandelĳke aanval tegen de stellingen, eergisteren in het Travenanzes-dal door onze Alpini veroverd, afgeslagen.

Op de rest van het front de gebruikelĳke wisseling van geschutvuur. De krijgsvieringen worden door slecht weer belemmerd.

Ons geschut heeft het station Santa Lucia de Tolmino, waar een zeer bedrijvig treinverkeer was waargenomen, beschoten.

In den afgelopen nacht heeft een onzer luchtschepen onder ongunstige atmosferische omstandigheden 600 kgr. ontlofbaar stoffen geworpen op spoorweggebouwen aan de lijn Duino-Trieste en ze vernield. Het luchtschip is onbeschadigd teruggekeerd.

## Russisch-Poolse-Galicische grens

WEENEN, 10 Sept. — Een vijandelĳke aanval op onze stellingen ten westen van het dal van Gibo werd afgewezen. In Oost-Galicie is alles tot rust gekomen. Anders geene bijzondere gebeurtenissen.

## Uit Russische bron

PETROGRAD, 9 Sept. — Officieel: In de richting van Halicz hebben wij aan de rivier Narajovka een tegenaanval van Duitschers en Turken door ons vuur verijdeld. De verbitterde gevechten houden in dit vak aan.

In de Bosch-Karpathen hebben onze troepen ten zuiden van Baranow een reeks hoogten vermeersterd, meer dan 500 man gevangen genomen, 5 machinegeweren, eene bruikbare bergbatterij en verscheidene kanonnen, die den vijand in de ravijnen had geworpen, buitgemaakt.

## De oorlog op den Balkan

WEENEN 10 Sept. — Niets nieuws te melden.

## De Oorlog tusschen Oostenrijk en Roemenie

WEENEN, 10 Sept. — De toestand is onveranderd.

## Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 10 Sept. — De toestand is onveranderd.

## OP ZEE

Getorpedeerd  
 LONDEN, 10 September. — Het Noorsche stoomschip « Pronto » (1411 ton) is in den grond geboord.

LONDEN, 10 September. — Het Zweedsche stoomschip « Gamen » van Stockholm is in den grond geboord. De bemanning is gered.

De « Gamen », in 1902 gebouwd, mat 2595 ton bruto en behoorde toe, aan de Reederi Aktiebolaget Condor.

## Russisch mijnveld

Volgens mededeeling van het Nederlandsche ministerie van buitenlandsche zaken, heeft de Russische regering bekend gemaakt, dat een mijnveld gelegd is in het watergebied beoosten de Zweedsche territoriale grens (3 z.m. van den wal af), tusschen de parallellen van 59° 52' en 59° 49' N. b.

In verband hiermede is de scheepvaart in dit gedeelte van de Oostzee sinds 31 Augustus verboden. De Russische regering aanvaardt geenerlei aansprakelijkheid voor ongevallen, welke schepen in bedoeld gebied mochten overkomen.

## In het Buitenland

### In Duitschland

De bevelhebber van den Zeppellin hoven Londen

BERLIJN, 10 September: Men meldt uit Hameln aan de Berlijnsche bladen: « De bevelvoerder van den bestuurbaren ballon onder het vijandelĳke vuur gevallen, tijdens den laatste luchtaanval op Londen, was de kapitein Schramm, van Hameln.

Jong officier, werd hij na twee jaar dienst in het regiment van den spoorweg, verplaatst in de legers der bestuurbare ballons, in het oude bataljon van den bestuurbaren ballon n. 1, te Berlijn, waar hij de gelegenheid had zich een der eersten te zien ontwikkelen, onder majoor Gross en zijn adjudant Sperling, over de verrichtingen van dit nieuwe wapen en aan haar bijval mede te werken. Na gelukkige vliegtochten boven Duinkerken en Nancy, en voornamelijk boven Londen, dat hij in het hart wilde treffen, ontving kapitein Schramm het ijzeren kruis van eerste klas.

De held, de dood verachtend, mocht niet van zijn laatste raid boven Londen terugkeeren. »

### In Oostenrijk-Hongarije

Een oordeel over de verbondsvorderingen van Roemenie en Italië

De « Arbeiter-Zeitung », van Weenen, betwijfelt of de Italiaansche en Roemeensche machthebbers hun spel met het bondgenootschap gelukt was, indien het verbondsvraagstuk openlijk gesloten was, indien de volksvertegenwoordiging het behandeld en tot wet gemaakt had.

Dan toch had de volksvertegenwoordiging, had het land het bewustzijn van het plechtig verpande woord gehad en waren zij er voor teruggekeerd, woord- en trouwbreek te begaan. De waardeloosheid van geheime verdragen blijkt er uit, zegt het blad.

### In Holland

Uitvoer van brood toegelaten

AMSTERDAM, 10 September: Het Hollandsche socialistische partijblad « Het Volk » meldt dat de uitvoer van Hollandsch brood naar België opnieuw is toegelaten.

### De opstand in Sumatra

AMSTERDAM, 9 Sept. — Een Hollandsch blad meldt uit Weltevreden: De opstandelingen hebben Mosara Tambesi stormenderhand genomen. De inlandsche politie is tot den Sarikat Islam overgegaan.

### Voor de Belgische vluchtelingen

De hollandsche Regeering komt aan de kamerleden de volgende inlichtingen te bezorgen voor wat aangaat de uitgaven door haar gedaan ten voordeele der Belgische vluchtelingen in den loop van het jaar '15:

Al de kredieten die ten voordeele der Belgische vluchtelingen gestemd werden zijn uitgegeven in hoofdzak, voor het onderhoud van degenen die zich binnen of buiten de kampen bevonden, in bijzaak, om werk te bezorgen aan degenen die de naai- en breischolen volgden om wat geld te verdienen, en vervolgens, om onderstand te verstrekken aan de gezinnen waartoe de vluchtelingen behoorden.

Tot op dezen oogenblik, zegt het verslag verder, beloopt de in '16 gedane uitgave van het openbaar fonds tot de volgende sommen:

Voor het onderhoud dergenen die wonen in de kampen 3,978,729,80 g.

Voor oprichten en onderhouden van gebouwen 275,190,00 g.

Voor het onderhoud dergenen die niet in de kampen wonen en de schamelen 4,426,598,00 g.

Voor het onderwijs der kinders van vluchtelingen 82,581,84 g.

Voor werkverschaffing in de naai- en breischolen 245,178,09 g.

Voor onderhoud aan de familieleden der vluchtelingen 190,164,79 g.

Alles samengeteld komt dit op 9,124,441 gulden of op meer dan 20,000,000 franken.

Men mag echter niet vergeten dat nog lang niet alle opgaven voor het jaar binnen gekomen, nog lang niet alle rekeningen betaald zijn — zoodat het bedrag der algemeene uitgaven veel aanzienlijker zal moeten uitkomen.

### In Frankrijk

Asquith aan 't front

LONDEN, 10 Sept. — Uit het Britsche hoofdkwartier wordt van 9 Sept. gemeld dat de hoofdmister Asquith eenige dagen in 't gebied van het Britsche offensief verjild heeft.

### In Italië

De Etna in werking

BERNE, 10 September: Fransche bladen melden uit Rome dat de Etna in werking is. De bijzonderste krater spuit vuur.

### In Engeland

Munitiearbeid

LONDEN, 9 September: De « Londen Gazette » maakt bekend: Van af 1 Oktober 1916 mag niemand zonder bijzondere toelating van het handelsministerie en slechts onder bijzondere of algemeene voorwaarden die het handelsministerie bepaalt, ander werk als munitiearbeid in 't Vereenigd Koninkrijk of voor geallieerden buiten het Vereenigde Koninkrijk zoeken.

### OP DEN BALKAN

#### In Griekenland

De toestand

Omtrent de vraag, of deelneming van Griekenland aan den oorlog noodzakelijk is, bestaat volgens de « Secolo » verschil van meening onder de Entente-mogendheden. Ook moeten zij niet bereid zijn aan Griekenland voor hare deelneming dezelfde schadeloosstelling te verlenen als zij ten jaar geleden hebben geboden.

In geen geval zou Griekenland's intree voor de bondgenooten een andere waarde hebben dan generaal Sarraïl een rugdekking te waarborgen, er zeker van te zijn dat hij zich niet te midden van eene vijandig gezinde bevolking bevindt, en om den archipel van duikboten te zuiveren.

De « Secolo » verneemt dat de bewering, als zou de koning zich met lijf en ziel hebben overgeleverd aan de Ententemogendheden en Venizelos zijn vertrouwen hebben geschonken, volstrekt onwaar is. Zijn vertrouwen is nog steeds Zaïmis, en hij heeft dezen slechts vergund Venizelos als bemiddelaar te gebruiken bij onderhandelingen met de Entente.

### In Roemenie

De Oostenrijkers in Roemenie

WEENEN, 9 September. — Blijkens een mededeeling van de Nederlandsche regering aan het O.-H. ministerie van buitenlandsche zaken heeft graaf Czernin, de O.-H. gezant te Boekarest met het personeel van het gezantschap, Boekarest den 9den dezer verlaten en is over Rusland naar Zweden vertrokken. De zich in Roemenie bevindende O.-H. consulaatsambtenaren en ongeveer 60 leden der O.-H. kolonie, zijn den vorigen dag vertrokken. Hun zijn extra-treinen ter beschikking gesteld.

### Constantza opnieuw met bommen beworpen

BERLIJN, 9 September. (Officieel). — Duitse zeevliegtuigen hebben op 7 September 's middags graandepots, olietanken en het station van Constantza evenals in de haven liggende Russische strijdkrachten met goeden uitslag met bommen beworpen. Trots sterke vijandelĳke tegenwerking zijn alle vliegtuigen onbeschadigd teruggekeerd.

### In Bulgarije

Tsar Ferdinand in 't oostelijk hoofdkwartier

BERLIJN, 9 September. (Officieel). — De koning der Bulgaren, begeleid van de kroonprins, kwam in 't Groot hoofdkwartier in 't oosten aan voor besprekingen met den keizer. In 't gevolg van den koning bevonden zich de kabinetschef, excellentie Dobrowsitch en de vleugeladjudanten kolonel Stojanoff en majoor Kolloff.

### In Noorwegen

Konferentie der Skandinaafsche ministerpresidenten

KOPENHAGEN, 9 Sept. — Aan het blad « Socialdemokraten » werd gemeld, dat in de naaste toekomst de ministerpresidenten en de ministers van Buitenlandsche zaken der drie noordelijke rijken (Zweden, Noorwegen en Denemarken) te Kristiania eene samenkost zullen hebben, die als voortzetting der Kopenhagsche ministerbespreking en der samenkost der koningen te Malmö zal gelden.

## In Denemarken

KOPENHAGEN, 10 September. — Blijkens een mededeeling van het Ritzau-agentschap heeft geen der andere partijen zich met het voorstel van de konservatieve volkspartij kunnen vereenigen, waardoor eene krisis ontstond. 's Avonds zijn de onderhandelingen over de vorming van een coalitieministerie afgebroken.

De eerstvolgende vergadering van het Folketing vindt heden Dinsdag plaats. Dan is de behandeling van de nieuwe grondwet in derde lezing aan de orde.

## In Zuid-Afrika

Het Hoogverraadproces

BLOEMFONTEIN, 10 September. — Het hoogverraadproces is begonnen tegen twee man, beschuldigd een nieuwen opstand te hebben willen stichten.

Generaal de Wet, die de regering ten zake heeft ingelicht, getuigde, dat hij tegen de heele zaak had gewaarschuwd.

## In China

Spanning tusschen Japan en China

NEW-YORK, 9 Sept. — Telegrammen uit Washington melden dat Japan ten gevolge der botsing met Chinese troepen te Chengchiating in Oost-Mongolie op 13 Oogst geheime eischen aan China gericht heeft. De toestand is zeer ernstig. Geloofwaardige berichten melden dat de eischen de heerschappij van China over gansch Mongolie bedreigden. In ambtelĳke Amerikaanse kringen gaat men de ontwikkeling der dingen met groote zorg na, daar men eene nieuwe Chineesch-Japanesche oorlogsverklaring vreest, die ook de belangen der Vereenigde Staten treffen kan.

## Vreemde firma's en vreemdeelingen

Volgens de nieuwste berichten van het Chineesch zeetolwezen leefden in 't laatste jaar 182.404 vreemdelingen in China; vast het meerendeel kooplieden. De verdeling ervan is als volgt:

Japansche: 2189 firmas en 101.589 personen; Russische: 1258 firmas en 59.230 personen; Engeland: 599 firmas en 8041 personen; Amerikaansche: 157 firmas en 4710 personen; Duitse: 244 firmas en 8740 personen; Fransche: 202 firmas en 1649 personen; Italiaansche: 39 firmas en 400 personen; Oostenrijksche: 18 firmas en 281 personen; Belgische: 14 firmas en 172 personen.

## Rond den Oorlog

### Aan het Westelijke front

Karl von Wiegand, correspondent van de « New York World », zendt aan zijn blad eene beschrijving van de gevechten aan het Westelijk front, gezien van de Duitse zijde:

Den geheelen dag dreunt en dondert het ons in de ooren. Men gaat slapen te midden van het lawaai der kanonnen en wordt wakker als die ophouden te vuren. Soms verminderd het geschutvuur en wordt dan zwak en dof, alsof het mee was, en dan weer, alsof de onzichtbare dirigeerstaf van hen, die de slagen leiden, het sein had gegeven, zwelt hun koor weer aan, nu eens hier, dan weer daar, nu in het zuiden dan in het noorden, tot de groote climax van een ontzettend crescendo is bereikt, als de duizenden kanonnen invallen. Het is wonderlijker grootsch, het is ontzettend, overstellend en betoverend.

Rust is er nooit. Beide tegenstanders hebben 10.000 kanonnen in het vuur, maar, naar ik van den commandant van het regiment Duitse artillerie verneem, vuren de geallieerden ongeveer 10 granaten af tegen de Duitschers één.

De Duitse artillerie doet in het geheel niet voor de Fransche en de Engelsche onder, wat bediening, juistheid en uitwerking betreft.

Wat de sterkte der troepen, het aantal kanonnen en den duur, de hevigheid der gevechten en de verliezen aangaat, is de slag bij de Somme zonder voorbeeld in de geschiedenis, de slag bij Moerdun misschien uitgezonderd. Er zijn twee-een-half maal zoveel troepen meer bij dezen strijd betrokken dan in den volkerenslag bij Leipzig in 1813. De verliezen in den slag bij de Somme zijn waarschijnlijk talrijker dan de totale strijdmacht van beide partijen bij Leipzig, waar Napoleon verslagen werd, en die toen tezamen 472.500 man telde.

### Koopt loten voor de groote Tombola

DER  
 TENTOONSTELLING  
 VAN RIJVERHEID EN KUNST

Prijs per lot: 10 centlemen

Trekking  
 op 25 September 1916

\*\*\*\*\*



## De Brooddraagster

door XAVIER DE MONTÉPIN

Mevrouw de burgemeesteres aankleeden was echter geen gemakkelijke taak, integendeel. Hier moest een plooi vlegd worden, daar een bloem van plaats veranderd enz., enz.

Eindelijk, na verloop van vijf en twintig minuten, verklaarde zij zich voldaan en betuigde Lucie hare dankbaarheid met de volgende woorden:

— Ik dacht dat gij nooit zoudt gedaan hebben? Nu, 't is er toch eindelijk. Gij moogt vertrekken, mejuffre, ik weerhoud u niet. Goeden avond?...

— Goeden avond, madame!...

Lucie vertrok.

Zij had nog meer dan tijd genoeg. Zij verhaastte nochtans den stap, om zoo spoedig mogelijk uit het eenzame veld te zijn.

Zij voelde zich niet gerust, en ging zoo dicht mogelijk nevens de haag van den spoorweg af, angstige blikken voor zich werpend.

Ovide Soliveau had den snellen en lichten stap der naaister hooren naderen. Hij haalde uit zijnen zak het mes dat hij kennen, trok de kurk van het punt en zette zich gereed om op het meisje te kunnen toespringen, zooals een jaguar op zijne prooi.

## Een blinde over de kleuren

II.

Dat Le Bien Public weinig of niets kent van het socialisme als beginsel van maatschappelijke hervorming, is zekerlijk eene onvergesselijke zwakte.

Een groot blad eener regeeringspartij zou ten minste de theorieën zijner tegenstrevers moeten kennen, alvorens ze zoo uijdig te bekampen en zoo vuil te lasteren. Wij zouden aan Le Bien Public mogen zeggen en wij doen het, dat hij eerlijkheidshalve verplicht ware het socialisme a fond te bestudeeren, wil hij het met bekwaamheid en eerlijkheid bekampen.

Maar er is nog iets ergers, het blad heeft niet alleen geen het minste besef van collectivisme of welkdanig ander socialistisch leerstelsel, maar hij kent zijne eigene sociale theorieën niet.

Wij hadden hem eene oplossing gevraagd van de maatschappelijke kwestie, die beter was dan het collectivisme, dat hij niet aanvaardde.

De groote klerikale Jan kwam af met de liefdadigheid, als alle menschen... ware kristenen zouden geworden zijn.

Bespottelijk, te dwaas om dood te doen, na meer dan 19 eeuwen Christendom dat reeds onbepakt geregeerd over landen en over halve werelddelen.

En ten slotte in een nauw straatje gedreven, vindt de held maar een argument (?) meer tegen onze collectivistische oplossing en dat is, dat de menscheijke natuur vol slechte neigingen is, die niet kunnen veranderd worden, 't is verre van uitgeroerd.

Wij hebben deze stelling wreed en onmenscheijk genoemd en zij is het.

Wij hebben aan Le Bien Public gevraagd: tot wat dient uwe godsdienst, uwe zedeleer, uwe opvoedkunde als de mensch noodlottig slecht van natuur moet blijven?

Onze tegenstrever antwoordt op eene erbarmelijke wijze als volgt:

Neen, Mijne Heeren, de godsdienst verandert de menscheijke natuur (die slecht is. Red.) niet. Het is ongehoord peins ne keer. (Red.) dat wij zulks moeten uitleggen.

De godsdienst geeft aan den mensch het noodige licht om tussehen zijne neigingen, goede of slechte, onderscheid te maken. Hij geeft hem de noodige kracht om te weerstaan aan alles wat er slecht in hem steekt.

Wordt Le Bien Public gek of kindsch? Als de godsdienst het licht geeft om de slechte neigingen der menscheijke natuur uit de goeden te onderscheiden en tevens de kracht om aan die slechte neigingen te weerstaan, maar dan is de oplossing gevonden.

Maar dan is de menscheijke natuur niet meer onveranderlijk slecht en gij slaat uw eigen thes in duigen.

Wij erkennen nochtans dat Le Bien Public de waarheid spreekt, als hij openhartig bekent, dat de godsdienst de menscheijke natuur niet kan veranderen.

Dat komt hieruit voort omdat de zedelijke verbetering en hogere beschaving van den mensch gegrondvest zijn op zijne stoffelijke vrijmaking, die de erkenning zijner rechten en het bewustzijn zijner plichten voor gevolg hebben.

\*\*\*

Le Bien Public glijmabt als wij hem zeggen dat wij de menscheijke natuur zullen veranderen.

En hij vraagt ons over welk begoocheld gezag wij daarvoor beschikken.

Wel ons gezag ligt besloten in geheel onze socialistische leerstelling.

Geef het geen gezag aan de werkers te leeren en te bewijzen dat de arbeid de bron van allen rijkdom is?

Dat het juist de schepers van den socialen rijkdom zijn die ellende lijden en dat de nietsdoeners de vruchten van den arbeid opstrijken en in turgenden overvloed leven?

Dat de armen van alle rechten en bestuurs zijn uitgesloten, dat zij zelfs geen woord mede te spreken hebben in het bestuur van hun eigen werk?

Dat de werkende klasse zich maar behoefte te verenigen om alle schied en zich te ont-

Lucie stapte altijd voort.

Ondanks de duisternis had Ovide haar herkend.

Zij droeg, evenals toen zij den eersten keer voorbijkwam, de doos van mad. Augustine.

Twee of drie seconden verliepen.

Het meisje naderde de plaats waar de ellendeling op de loer zat.

XXXVII

Ovide sprong vooruit, bleef, met opgeheven arm, te midden van den weg staan en vooraleer Lucie zich had kunnen rekenen geven van het schrikkelijk gevaar dat haar bedreigde, viel zij door het wapen van den ellendeling getroffen, ten gronde neer, eenen luiden kreet slakende.

De moordenaar boog zich over zijn slachtoffer, hief opnieuw den arm in de hoogte en bracht het ongelukkig meisje een tweeden steek toe, in volle borst.

Maar de punt van het wapen, op iets hardt terechtgekomen, brak af, in plaats van door te dringen.

Dat geeft niets, mompelde de schurk, hare rekening is toch vereffend.

Dan, een zakuurwerk met ketting aan het keurslijf van het meisje bemerkend, rukte hij het af, en in den zak van het kleed tastend, haalde hij er den geldbeugel uit, die er zich in bevond.

Zoo zal de zaak ten laste der dieven gelegd worden, dacht hij opstaande.

Dan liep hij den weg in, nevens het populierenboschje, welken de brooddraagster kort te voren gevolgd had.

wikkelen in de mate harer krachten, om zich los te rukken uit de slavenbanden van het kapitalisme die haar knellen?

Dat er plaats onder de zon en welstand mogelijk is voor allen, die hun licht doen in de samenleving in de mate van elks krachten?

Dat wij streven naar het: Een voor allen en allen voor een, de hoogste zedelijkheid die denkbaar is en die in de plaats moet komen van: Elk voor zich zelve en God voor allen?

Ziedaar eenige beknopte punten die onze leerstellingen het noodig gezag bezorgen om de menscheijke natuur te verbeteren en te volmaken.

Dat gezag heeft tot grondslag den helderen blik die het socialisme heeft over de maatschappelijke toestanden, de waarheidsliefde waarmee het ze kenbaar maakt en den moed en de aanhoudendheid waarmee zij er tegen strijdt.

En als er sedert 80 jaren onder de werklieden meer bewustzijn, meer beschaving is gekomen, dan is het niet dank aan de kerk, maar aan het socialisme, dat de werklieden leeren hopen en doen gelooven heeft in hunne eigen krachten.

Daaraan heeft de kerk niets gedaan, zij deed juist het verkeerde, ziedaar de waarheid.

Wij beloven aan de werklieden het geluk hier op aarde.

Zeker, en wij doen het in de overtuiging dat het mogelijk is, als zij zelve willen.

Zijt gij daar tegen, Bien Public?

Zeg het dan ronduit!

En als gij beweert dat de werklieden dan nog minder hunne kwade menscheijke neigingen zullen kunnen beteugelen, dan zegt gij eene onwaarheid.

Welstand verheft en verzedelijkt!

Ellende verzwakt en ontzenuwt!

Dit laatste doet de rijkdom ook.

Wij vragen welstand maar geen rijkdom en 't is in de verdwijning dier twee uitersten, rijke luiards en arme zwogers, dat wij de oplossing zien van het maatschappelijke vraagstuk en de verbetering der menscheijke natuur.

F. H.

## IN BELGIE

## Te Kortrijk

Kortrijk, den 23 Oogst 1916.

Aan den heer uitgever van 't dagblad «Vooruit» Gent

Wij verwachten van uwe bereidwilligheid dat een brief van 3n dezer in uw blad zou ingelast zijn (1). Daar er aan ons verzoek niet werd voldaan, eischen wij thans, ingevolge het recht dat de wet ons toekent, dat deze regelen in het eerstvolgend nummer zouden verschijnen onder de rubriek TE KORTRIJK, op dezelfde plaats en in dezelfde drukletters als het artikel waarop wij begeren te antwoorden.

Uit uw blad van Zondag 6 dezer, hebben wij kennis genomen van een artikel betrekkelijk de laatste zitting van den gemeenteraad onzer stad.

(1) Tot hoever de gezegden van uwen correspondent juist zijn, zullen wij niet bespreken; wij zullen ons vergenoegen met te doen opmerken dat niemand, noch de bladschrijver, noch eenig ander persoon, die vergadering bijwoonde, en dat het uwen briefwisselaar dus moeilijk valt een nauwkeurig verslag ervan aan uwe lezers op te stellen.

(2) Wat onze houding in deze zitting betreft, en aangezien uwe correspondent beweert dat de «blauwe liberalen» van de linkerzijde den blik in de pluisen gehouden hebben wij zullen, eens voor goed, doen opmerken dat wij niet gewoon zijn alle reclamatien en voorstellen te ondersteunen vooraleer ons te overtuigen dat dezelfde grond of verwezenlijking kunnen worden. En daar niemand van ons noch in voeding, noch in ondersteuningskomiteet zetelt, was het ons ook moeilijk met bevoegdheid aan de bespreking deel te nemen.

(3) Wij mogen nochtans aan uwen briefwisselaar de verzekering geven dat niet één der talrijke en moeilijke vraagstukken, die in deze droevige omstandigheden ten voordele der werkende klas dienen opgelost te worden, ons onverschillig laat, en dat wij ten alle tijde bereid zijn geene noodzakelijke offeringen te sparen; maar wij achten het ook als een plicht dat er dient rekening gehouden te worden van het algemeene best en bijzonderlijk van de belangen van een andere klas, namelijk de kleine burgerij, die tegenwoordig evenveel, zoo niet meer, dan zekere werklieden te lijden heeft, en die later, bovendien, ook zal geroepen worden om het hare bij te dragen tot de uideeling van de buitengewone en bovenmatige schulden, die de gemeenzaamheid der inwoners ten laste zullen gevallen zijn.

(4) Het zij ons, in 't voorbijgaan, toegelaten, uwen correspondent kenbaar te maken dat het de liberale linkerzijde was, die in de laatste zitting van den gemeenteraad, door het oorsan van een zijner leden,

Eensklaps vertraagde hij den stap, en weldra bleef hij stilstaan, terwijl hij aandachtig luisterde.

Hij hoorde op korten afstand spreken, en drie menscheijke gedaanten kwamen vooruit te midden der duisternis.

Ovide verliet den gebaanden weg, sprong het beploegde veld in en liep voort, het gebroken mes wegwerpend, dat hij nog in de hand hield.

— Ik verzeker u, madame, zegde Jeanne, dat ik eenen schreeuw gehoord heb langs den kant van den ijzerenweg... daar, tegenover ons... ten einde van dien weg... Het was een noodkreet... een doodskreet.

— Gij zult u vergist hebben, antwoordde de oude dame, die wat hardhoorig was.

— Ik ben zeker van het tegendeel.

— Misschien was het een schrill gefluit van eens lokomotief.

Het was op dat oogenblik dat Ovide, die alle ontmoeting wilde vermijden, in het open veld gevlucht was.

Jeanne bemerkte den ellendeling.

— Zie, zie, madame, riep zij uit, den arm uitstekend in zijne richting. Daar is een man... een man die ons gezien heeft en die de vlucht neemt...

Er is hier omtrent eene misdaad gepleegd... Wat ik gehoord heb, was wel een doodschreeuw.

En de brooddraagster begon vooruit te loopen.

Mad. Lebel en hare meid verhaastten den stap.

Tewijl zij voortliep, hield Jeanne het oor gespannen.

de aandacht van het Schepencollege riep op de schaarsheid der aardappelen en de maatregelen die zouden moeten genomen worden om de bevolking van de levensmiddelen te voorzien. Dit gezegd zonder eenige kieskleur ervan te willen maken, want wij betreuren die kleingeestige politiek, die in de tijden die wij beleven, te dikwijls plaats grijpt tusseen de Kortrijksche briefwisselaars van Vooruit en andere bladen, die politiek kiesbelang voor eenig doel heeft, en waardoor de tegenstrevers wederzijds aan de eenvoudige lieden trachten wijs te maken dat zij en hun politieke vrienden alleen de ware beschermers der werklieden zijn.

Aanveerd, Heer uitgever, de verzekering onzer achtting.

V. DE CONINCK; P. VAN DEN BERGHE, R. GILSON. Liberale Gemeenteraadsleden.

(1) Die brief van 8 Oogst is ons enkel den 3 September geworden. Hij werd niet per post gestuurd.

## ONS ANTWOORD

1. Wij steunden ons op 't verslag van gezet Weyts, gemeenteraadslid, en we kunnen niet gissen welke reden er zou bestaan minder geloofwaardigheid te hechten aan de woorden van ons raadslid, dan aan deze der protesteerende liberale gemeenteraadsleden.

2. 't Is praatwerk voor eene partij als de uwe, buiten de Komiteeten, 't eenigste waar voor 't eeniglijk iets kan gedaan worden voor 't volk, te blijven kijken wat anderen doen en dan een voorwendsel van te maken, om in de openbare besturen stemmen ambacht te spelen. Indien allen het aldus deden zou het er bepaald lief uit gezien hebben.

3. De kleine burgerij kan, even als de werklieden, van al 't bestaande genieten. Wij twijfelen geen oogenblik aan den toestand van die menschen. Maar als ge u zoo voort met hunne belangen bezighoudt dan zal de oorlog al een eind achter den rug zijn, vooraleer ge met voorstellen voor den dag zult komen om hun op te helpen. Intusschen zullen ze met wat schoone woorden niet veel den pot moeten opzetten. De werklieden, die de meerderheid der bevolking uitmaken, zullen wel 't eeuwenaandeel der schulden betalen.

4. 't Was de heer Robyn die de kwestie der aardappels besprak. Zulks verklaarde ons gezet Weyts. En 't verslag in De Gazette van Kortrijk geeft het aldus ook weer. 't Zou er dus aan ontbreken dat ge kiesreklame zoudt maken met andermans daden.

We zijn ten zeerste getroffen over uwe treurigheid ten gevolge van onze polemiek met briefwisselaars van andere bladen, wat ge zoo welwillend kiesbelang heeft. Op het terrein van hetgeen voor 't volk in deze tijden gedaan is, hebt ge niets te melden, gij hebt overigens niets gedaan. Maar als er eene partij is die met trompetgeschetter en Barnumsreklame aankondigde wat zin den gemeenteraad glag doen, en, elias, nog moet doen, dan is 't wel de liberale partij, wier waardige gekozenen gelykt. Niet de eenvoudige lieden weten dit, maar al diegenen die appelen voor erwten voorlegde werden.

Jos. COOLE.

## GENT

## VOORDRACHT

In ONS HUIS, Vrijdagmarkt

Op dinsdag, 12e dezer, om 4 ure stipt, houdt de heer

Gust. Stegers,

die zich reeds zoo vriendelijk ten dienste gesteld heeft onzer instelling, eene letterkundige voordracht over de Italiaansche dichters

ADA NEGRI,

met voorlezing hare mooiste gedichten.

## Stedelijke Aardappeldienst

Beden Dinsdag, 12 September, uitdeeling van aardappelen in de wijken: 1, 2, 3, 4, 5, 11, Ledeberg en Gendbrugge. Het rantsoen is 1/2 kilogram per persoon de prijs is 20 centemen er kilo.

## Stedelijke Boterdienst

DINSdag, 12e SEPTEMBER

De wijk: n. 84101 tot n. 33354.

## Stadsnieuws

— OPGEPAST. — Slechte stukken van 2 francs der stad Gent zijn in omloop gebracht. Er is eene zekere hoeveelheid lood in gewerkt, want men kan ze plooiën. Het verguldsel is er slecht opgelegd. Men kan het met den vinger afwrijven.

— BRAND. — Zaterdag morgen rond 11 ure is de hooimijt staande op het hof van den landbouwer Wille Gustaaf, Voskensweg, 41, gedeeltelijk door brand vernield. Geburen hebben de brand, waarvan de oorzaak tot hertoe onbekend is, bij middel van water en aarde gekluscht. Omkrent 200

Zij bereikte het populierenboschje, ter plaatse waar het kort drama had plaats gehad, dat onze lezers bijgewoond hebben.

Daar bleef zij sidderend staan.

Op den grond, aan hare voeten, zag zij iets uitgestrekt, een lichaam dat zich niet verroerde.

Zij boog er zich haastig over heen, en hare oogen ontmoetten de ledige doos, welke Lucie uit hare handen had laten ontsnappen.

Toen beving haar eene zenuwachtige siddering. Een schrikkelijk, afgrijselijk gedacht kwam in haren geest op.

Zij herinnerde zich dat Lucie, welke zij den vorigen dag op den zelfden weg ontmoet had, haar gezegd had, dat zij 's anderdaags avonds een bakkeid moest komen dragen naar Garenne de Colom; bes.

De doos, die zij had aangeraakt, was eene kleerdoos.

Wie hoorde zij toe?

Welk was dat lichaam of dat lijk, dat voor haar op den grond uitgestrekt lag.

Half waanzinnig, het hert als in een tang genepen, knield de brooddraagster neer, en boog zich over het gelaat van het roerloos lichaam, waarvan zij het hoofd oplichtte om beter te zien.

Een doffe jammerklacht, gevolgd door een kreet van afschrik, ontsnapte aan hare lippen.

Zij herkende Lucie.

— Wat is er toch? vroeg haar mad. Lebel, die met hare meid bijgekomen was.

— Eene misdaad... eene moord... Ik

kilos zijn vlammen vergaan. Het hooi is niet verzekerd.

— ATHENEUM VOOR MEISJES TE GENT. — De heropening der leergangen is vastgesteld op 3 October a. s.

De Beheerraad vestigt de aandacht van het publiek op het belangrijk feit dat deze inrichting het enig wereldlijk onderwijsgeest voor meisjes is, waar de twee landstalen op eenen voet van volkomen gelijkheid onderwezen worden. (1083)

— BOTSING. — Maandag morgen om 10 uren 25 heeft in de Dampoortstraat eene lichte botsing plaats gehad tusseen den electrischen tram en een rijtuig toebehoorend aan Pieter Damman, St-Amandsberg, Gentbruggestraat, 147. Het rijtuig van deze laatste is licht beschadigd.

## Mededeelingen

GEVONDEN: Braloue met portretten, vader en kind. Terug te bekomen ten bureele van 't blad, Hoogpoort, 29, Gent.

## Partijberichten

WGENSDAG

HARMONIE VOORUIT. — Om 8 ure, algemeene repetitie.

## Burgerstand van Gent

Trouwbeloften. — Van der Stook Pierre, daglooner, Rasphuisstraat, 102, en De Geyter Rosalie, z. b., Bijlokevest, 134. — De Croocq Henri, kleermaker, Tolhuislaan, 36, en Heybroeck Rachel, z. b., id. — De Fleur Pierre, ijzerdraaier, Nieuwe Sassepoortstraat, 41, met Van Liedekerke Josephine, dagl., Kraanlei, 5. — D'haenens Alfons, metsler, Roode Koningsstraat, 11, met Bourgonjon Fortunata, dagl., Coupuregang, 40. — Janssens Gustave, ijzerbinder, Wilgenstraat, 87, en Van Nieuwenhuysen Julieanne, fab., Rabotlaan, 188. — Rouse Liévin, moulleerder, Notelaarsstraat, 54, en De Rop Irma, fab., Boomstraat, 210. — Vietti Richard, metaalbewerker, Akkergraslaan, 245, en Van Lersberghe Zulma, dagl., id. — De Meyer Joseph, fab., Ottergemsteenweg, 60, en Van Lancker Estelle, naaister, Zandstraat, 141. — De Munck Ferdinand, slachter, Dendermondesteeweg, 163, en De meester Eugénie, fab., Goudensterrestr., 6. — Dehouck Alfons, fab., Tongstraat, 5, en De Stercke Maria, fab., Apostelstr., 99. — De Meyer Edouard, Ingenieur van bruggen en wegen, Gent, en Van Kerckhove Eveline, z. b., Ledeberg. — Vermeirsch Isidore, voormansgast, St-Amandsberg, en Pieters Maria, dienstmeid, Gent.

## BRUINE ZEEP

eerste hoedanigheid in kuipen van 12:50—25 en 50 k. Lijmael in 't klein, gansch zuiver, bij Ernest Algoet, Achterstraat, 20, SINT-AMANDSBERG. 1117

HOLLANDSCH HUIS, E. ECKELAERT, Abeelstraat, 16, Gent (tusseen Brandstad en Keizer Karelstraat). — Voorhanden: eerste kwaliteit Bruine zeep in bidons van 25 kilo; voorts de bekende Witte zeep in vaten van 12 1/2 en 25 kilos; 2,25 en 3 fr. per kilo. Bruine zeep in bidons van 12 1/2 kilo fr. 3 per kilo; groote partij Marseille zeep in kisten van ongeveer 60 kilo fr. 6 per kilo. Zeepoeder. Verder allumetment merk «De Zwaluw», «The Times», «Red Star» in groote hoeveelheid; Sagoline, Vermicelle, Eola-schooncream, kaohelgians, enz. enz. (705)

zegde het wel! riep Jeanne met gesmoord de stem uit. Zij is dood, vermoord door dien ellendeling die daar wegvlocht!... Lucie!... liefste Lucie!... arm kind!...

En de weduwe van Jeanne Fortier, half in snikken losberstend bracht de handen van het slachtoffer aan hare lippen en overdekte ze met kussen en tranen.

Mad. Lebel en hare meid, door schrik bevangen, stonden op hunne beenen te beven.

— Gij kent die ongelukkige? vroeg de oude dame.

Jeanne hoorde haar niet eens.

Zij nam het roerloos lichaam in hare armen op en drukte het tegen hare borst.

Eensklaps voelde zij iets warmes over hare vingers vloeien.

— Haar bloed vloeit, stamelde zij, hare bebloede vingers op het hert van het meisje leggend. Haar hert klopt! ging zij met een vreugde kreet voort. Zij leeft nog!...

De brooddraagster ging voort, zich tot mad. Lebel wendend:

— Uwe dochter wacht u... gij moet den trein van Parijs niet missen... Vertrek gauw... Doch, ik smeeke er u om: zeg in de statie van Colombe dat men iemand zou zenden om mij dat arm kind te helpen redden... Ik, ik blijf hier...

— Ik zal het zeggen... Maar nog eens, kent gij haar dan?

— Of ik haar ken? riep Jeanne uit, op nieuw in snikken uitberstend. Ja... ja... ik ken haar... en ik bemijn haar alsof zij mijne dochter was...

(Wordt voortgezet.)

MEN WENSCHT TE KOOPEN flessche met vijzen, voor mineraal-water, St-Lievensstraat, 43, Gent.

JUFFROUW, 20 jaren oud, volledige dijn, steno. dact., vraagt plaats burekas. Beste getuigschriften. Schrijven Ondernemersstraat, St-Amandsberg.

MEN VRAAGT een goede koperdraaier goede leon verzekerd. Zich te bevragen Usines De Keukelaere, 147, rue de Brulles. (1111)

OVER TE NEMEN door reden van stelsel, goed gekend koffiehuis gelegen te midden der stad. Voor het adres: Koostraat, 27, Gent. (1100)

OVER TE NEMEN door reden van ziekte, goed gekend koffiehuis gelegen te midden der stad. Voor het adres: Koostraat, 27, Gent. (1100)

KOLEN. — De gewassene musschen koppen der koolmijnen «Ouest de Mons» zijn de beste. De grove kolen van Escaut flaux en van Strepy vervuilen de schoone stenen niet en geven veel warmte. (108)

BLOEMISTERIJ E. G. Van Beeckhae Loochistij. Aanbod: Partij buitengaan vierjarige azaleën Vervaneana, Vakcrusyn. Schoone driejarige plant Vervaneana, Vandercrusyn, Petrick.

POSTZEGELS. — Ik koop en ik verkoop verzamelingen. Willems, Leemstraat, 40, Gontinghe Noordstatie, tegen tramlijn 1 of 2. Open van 9 tot 12.

POSTZEGELS. — Ik koop en ik verkoop verzamelingen. Willems, Leemstraat, 40, Gontinghe Noordstatie, tegen tramlijn 1 of 2. Open van 9 tot 12.

POSTZEGELS. — Ik koop en ik verkoop verzamelingen. Willems, Leemstraat, 40, Gontinghe Noordstatie, tegen tramlijn 1 of 2. Open van 9 tot 12.

POSTZEGELS. — Ik koop en ik verkoop verzamelingen